

Høringsnotat

Forslag til endringer i valgforskriften,
forslag til forskrift om valg til
fylkesting i 2023 i fylker som skal
deles og forslag til forskrift om valg
til kommunestyre i 2023 i
kommuner som skal deles

1. Hovedinnholdet i høringsnotatet

Kommunal- og distriktsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet enkelte endringer i forskrift 2. januar 2003 nr. 5 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgforskriften). Departementet foreslår en endring i valgforskriften som gir adgang til å benytte elektronisk underskrift på listeforslag etter valgloven § 6-3, og at ved slik underskrift skal systemet Valgdirektoratet stiller til rådighet benyttes. Videre foreslår departementet en endring i valgforskriftens bestemmelse om stemmeseddel med kandidatnavn.

I høringsnotatet foreslår departementet også å fastsette to egne forskrifter om gjennomføring av valg til fylkesting i fylkene som skal deles og valg til kommunestyre i kommuner som skal deles. Forskriftene skal slå fast at valgene skal gjennomføres som om delingene allerede er gjennomført.

2. Bakgrunnen for forslaget

Stortinget vedtok 7. juni 2022 en endring i valgloven om adgang til elektronisk underskrift på listeforslag, jf. Prop. 95 L (2021–2022) og Innst. 401 L (2021–2022). Bestemmelsen i § 6-3 a gir departementet hjemmel til å fastsette adgang til å benytte elektronisk underskrift på listeforslag gjennom bruk av en godkjent digital løsning i forskrift.

En tilsvarende midlertidig endring ble gjort i valgloven som følge av utbruddet av covid-19 i juni 2020. Utgangspunktet for endringen var utredningen fra valglovutvalget, der det ble foreslått å åpne for elektronisk underskrift på listeforslag. Det ble fastsatt en midlertidig bestemmelse i valgforskriften om adgang til å benytte elektronisk underskrift på listeforslag. I forskriften ble det fastsatt at systemet for elektronisk underskrift utarbeidet av Valgdirektoratet, skulle benyttes. Bestemmelsene ble opphevet med virkning fra 1. januar 2022.

Valgdirektoratet har på bakgrunn av Stortingets vedtak til endring i valgloven i juni i år fått i oppdrag å utvikle en løsning for innsamling av elektroniske underskrifter. Løsningen skal være klar til bruk innen 1. oktober 2022.

Stortinget vedtok i juni 2022 at følgende fylker skal deles:

- Viken fylke deles i tre nye fylker: Østfold fylke, Akershus fylke og Buskerud fylke
- Vestfold og Telemark fylke deles i to nye fylker: Vestfold fylke og Telemark fylke
- Troms og Finnmark fylke deles i to nye fylker: Troms fylke og Finnmark fylke

Endringene skal tre i kraft fra 1. januar 2024. Stortinget vedtok endringer i lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) § 29 i samsvar med ny fylkesinndeling.

Stortinget har også vedtatt hvilke geografiske områder de nye fylkene skal dekke, jf. Prop. 113 LS (2021–2022) og Prop. 127 S (2021–2022).

Stortinget vedtok også at Ålesund kommune blir delt i to nye kommuner med virkning fra 1. januar 2024. De to nye kommunene er Ålesund kommune og Haram kommune. Grensen

mellom kommunene følger grensen for Haram kommune slik den var før kommunesammenslåingen 1. januar 2020.

I 2023 skal det gjennomføres valg til fylkesting og kommunestyre. Det følger av Prop. 113 LS (2021–2022) at valg til fylkesting og kommunestyre i 2023 skal gjennomføres som om delingen allerede er gjennomført. Slik kan innbyggerne velge sine representanter til fylkestinget og kommunestyret i 2023.

3. Adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag

3.1 Gjeldende rett

Valgloven kapittel 6 har regler om krav til og behandling av listeforslag. Fristen for innlevering av listeforslag er 31. mars i valgåret, jf. § 6-1 første ledd.

Listeforslaget må være underskrevet av et bestemt antall personer, jf. valgloven § 6-3. For partier registrert i Partiregisteret som ved forrige stortingsvalg fikk en oppslutning på minst 500 stemmer i ett valgdistrikt eller minst 5 000 stemmer i hele landet, er det tilstrekkelig at listeforslaget er underskrevet av minst to styremedlemmer i lokalavdelingen med ansvar for valgdistriktet listen gjelder, jf. bestemmelsens første ledd. Det samme gjelder for partier som er blitt registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg. Underskriverne må ha stemmerett i valgdistriktet. Forarbeidene åpner for at disse listeforslagene skal kunne underskrives elektronisk, jf. Ot.prp. nr. 45 (2001–2002) punkt 11.4.

Øvrige forslagsstilleres listeforslag må ved stortingsvalg og fylkestingsvalg være underskrevet av 500 personer med stemmerett i valgdistriktet, jf. § 6-3 andre ledd bokstav a. Ved kommunestyrevalg skal listeforslaget som hovedregel være underskrevet av så mange personer med stemmerett i kommunen at det tilsvarer to prosent av antallet stemmeberettigede innbyggere ved siste kommunestyrevalg, jf. § 6- andre ledd bokstav b. Som et minimum skal likevel listeforslag være underskrevet av like mange stemmeberettigede i kommunen som det skal velges medlemmer til kommunestyret. Det er likevel alltid tilstrekkelig med underskrifter fra 300 personer. Disse listeforslagene skal inneholde underskrift på papir, jf. Ot.prp. nr. 45 (2001–2002) punkt 11.4 og valgforskriften § 13.

Ved endring av valgloven vedtok Stortinget 7. juni 2022 å gi departementet hjemmel til å fastsette adgang til å benytte elektronisk underskrift på samtlige listeforslag etter valgloven § 6-3 gjennom bruk av en godkjent digital løsning.

Også forslagsstillere som skal stille liste etter de forenklede reglene i § 6-3 første ledd, omfattes av forskriftshjemmelen, selv om de også etter gjeldende rett har anledning til å benytte elektronisk underskrift. Digital sikkerhet er en grunnleggende forutsetning for å opprettholde tilliten til gjennomføring av valg. Forskriftshjemmelen åpner derfor kun for at elektronisk underskrift kan innhentes ved bruk av en godkjent digital løsning, og ikke gjennom bruk av andre digitale løsninger.

3.2 Adgang til elektronisk underskrift på listeforslag ved stortingsvalget i 2021

Stortinget vedtok etter forslag fra departementet en midlertidig endring i valgloven om adgang til elektronisk underskrift på listeforslag ved stortingsvalget i 2021, jf. Prop. 133 L (2019–2020). Bestemmelsen ga departementet hjemmel til i forskrift å fastsette adgang til å benytte elektronisk underskrift på listeforslag etter valgloven § 6-3 andre ledd bokstav a ved stortingsvalget i 2021. Departementet fastsatte en midlertidig adgang i valgforskriften. I forskriften ble det fastsett at systemet for elektronisk underskrift utarbeidet av Valgdirektoratet skulle benyttes. Bestemmelsene ble opphevet med virkning fra 1. januar 2022. Bakgrunnen for vedtaket var utbruddet av covid-19.

Valgdirektoratet fikk før valget i 2021 i oppdrag å utvikle en elektronisk løsning for innsamling av digitale underskrifter på listeforslag. Løsningen gjorde det mulig for forslagsstillerne å opprette digitale versjoner av listeforslag gjennom nettsiden valg.no. Forslagsstillerne kunne dele en direktelenke til listeforslaget sitt digitalt og be publikum om å signere dette gjennom innlogging via ID-porten. Partiene og gruppene kunne fremdeles også samle inn underskrifter på papir. Den digitale løsningen påvirket ikke behandlingen av listeforslagene i fylkesvalgstyret. Fylkesvalgstyret måtte på samme måte som tidligere kontrollere listeforslagene og underskriftene på listeforslagene, jf. valgloven § 6-6.

3.3. Departementets vurdering

Departementet foreslår en endring i valgforskriften, som åpner for elektronisk underskrift på listeforslag etter valgloven § 6-3. Bestemmelsen presiserer i tråd med forskriftshjemmelen at elektronisk underskrift må gis i signatursystemet som stilles til rådighet av Valgdirektoratet. Det er ikke adgang til å innhente elektronisk underskrift på listeforslag gjennom bruk av andre digitale løsninger.

Forslagsstillerne vil fremdeles også kunne innhente underskrifter på listeforslagene på papir.

Forslaget berører også kravet til listeforslag etter valgloven § 6-3 første ledd. Disse forslagsstillerne kan allerede etter gjeldende rett underskrive listeforslagene elektronisk. Det foreslås nå at også disse forslagsstillerne må benytte den digitale løsningen som Valgdirektoratet stiller til rådighet dersom underskriftene skal være elektroniske.

Valgdirektoratet har på bakgrunn av lovendringen fått i oppdrag å utvikle en permanent løsning for innsamling av elektroniske underskrifter på listeforslag. Løsningen skal være klar til bruk innen 1. oktober 2022.

4. Utformingen av stemmesedler med kandidatnavn

4.1 Gjeldende rett

Valgforskriften § 19c inneholder krav til stemmesedler med kandidatnavn ved kommunestyre- og fylkestingsvalg. Bestemmelsen fastsetter blant annet krav til farge og størrelse på stemmesedlene, plassering av kandidater og kolonner for personstemmer og til veiledningstekst og stempelfelt på stemmesedlene. Forskriften inneholder også bilder av hvordan stemmesedlene med kandidatnavn skal se ut.

Departementet ga i tildelingsbrevet for 2020 Valgdirektoratet i oppdrag å vurdere om det er behov for å gjøre endringer i utformingen av stemmesedlene for å gjøre dem bedre tilpasset maskinell opptelling (skanning). På bakgrunn av Valgdirektoratets anbefaling ble det gjort endringer i utformingen av stemmeseddelen med kandidatnavn ved stortingsvalg 20. november 2020.

Det ble vedtatt et nytt bilde av stemmeseddelen med kandidatnavn til stortingsvalg i forskriften § 19b sjette ledd, hvor grå kantlinjer ble erstattet med oransje kantlinjer i felt hvor velgerne kan gjøre endringer. Bruken av grå kantlinjer var en vanlig årsak til at stemmesedler måtte verifiseres manuelt. For at funksjonen i valgadministrasjonssystemet EVA som innebærer at partinavnet skal kunne kontrolleres mot partinavnet på stemmeseddelen ved maskinell opptelling, ble det også innført et felt øverst til høyre på stemmeseddelen innside som kan benyttes for partinavnet på samisk.

4.2 Valgdirektoratets vurdering

Valgdirektoratet har på oppdrag fra departementet foreslått endringer på stemmesedlene med kandidatnavn ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg. Direktoratet foreslår at det tas inn et nytt bilde av stemmesedlene i forskriften § 19c niende ledd med endringene som følger nedenfor.

Stemmeseddelen toppfelt

Valgdirektoratet foreslår å forbeholde toppfeltet på stemmesedlenes innside til navn på listen, samt hvilket valg det gjelder. Dette tilsvarer endringen som ble gjort på stemmeseddelen med kandidatnavn ved stortingsvalg, og gir mulighet for samisk partinavn på høyre side av stemmeseddelen innside.

Veiledningstekst

Valgdirektoratet foreslår som følge av forslaget over at plasseringen av veiledningsteksten om brette måte flyttes fra stemmeseddelen toppfelt til bunnfeltet på stemmeseddelen innside. Endringen tilsvarer endringen som ble gjort på stemmeseddelen med kandidatnavn ved stortingsvalg.

Farge på rubrikkene for rettelser

Valgdirektoratet foreslår at fargen på rubrikkene for rettelser endres for å gjøre den bedre tilpasset maskinell opptelling (skanning), tilsvarende endringen som ble gjort på stemmeseddelen med kandidatnavn ved stortingsvalg. Formålet er at rettelsene velgerne gjør på stemmesedlene skal kunne leses bedre i skanningen. Valgdirektoratets vurdering er at fargen har forbedret validiteten av rettelsene ved maskinell lesing og det anbefales tilsvarende endring for stemmesedlene til lokalvalg. Valgdirektoratet har ikke registrert noen negative reaksjoner på stemmeseddelen med kandidatnavn ved stortingsvalg. Direktoratet har tatt utgangspunkt i WCAG 2.1-standarden ved valg av farge, 1.4.11 kontrast for ikke-tekstlig innhold. Målet har vært å foreslå en farge som i best mulig grad gir en god kontrast med hensyn til velgere med nedsatt syn. Direktoratet foreslår at fargen endres fra grå til oransje, slik det ble gjort på stemmeseddelen med kandidatnavn ved stortingsvalg, men med en bedre kontrast.

4.3 Departementets vurdering

I tråd med direktoratets forslag mener departementet at det bør gjøres tilsvarende endringer på stemmesedlene med kandidatnavn ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg som det ble gjort på stemmeseddelen med kandidatnavn ved stortingsvalg i 2020. Departementet har lagt vekt på at stemmesedlene vil bli bedre tilpasset skanning og er enig i at stemmesedlene bør være så like som mulig.

Departementet foreslår at toppfeltet på begge sider av stemmeseddelenes innside skal inneholde navn på listen og hvilket valg det gjelder, og også gi mulighet for partinavnet på samisk i tråd med valgforskriften § 12. Som en følge av dette foreslår departementet at veiledningsteksten flyttes fra toppfeltet på stemmesedlenes høyre innside til bunnfeltet. Til slutt foreslår departementet at fargen på rubrikkene for rettelser endres for å gjøre de bedre tilpasset maskinell optelling (skanning). Departementet legger til grunn direktoratets vurdering av at stemmesedlene ivaretar tilgjengeligheten for velgere med nedsatt syn. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om denne fargen ivaretar hensynet til velgere med nedsatt syn.

Departementet foreslår at det tas inn nye bilder av stemmesedlene med kandidatnavn i valgforskriften § 19 c niende ledd hvor disse endringene framgår.

5. Gjennomføring av valg i fylker og kommuner som skal deles med virkning fra 1. januar 2024

5.1 Gjeldende rett

Valg til fylkesting og kommunestyre er regulert i valgloven med tilhørende forskrifter. Ved fylkestingsvalg utgjør hvert fylke et valgdistrikt og ved kommunestyrevalg utgjør hver kommune et valgdistrikt. Velgerne stemmer på lister og kandidater for hele valgdistriktet under ett, og de folkevalgte representantene er representanter for alle innbyggerne i fylket eller kommunen.

Valgloven kapittel 2 har regler om stemmerett og manntallsføringen. For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet i en kommune på valgdagen, jf. valgloven § 2-1 tredje ledd. Valgloven § 2-4 har regler om hvilken kommune velgerne skal manntallsføres i. Etter første ledd skal stemmeberettigede som er registrert med bostedsadresse i Norge, føres inn i manntallet i den kommunen der de var folkeregistrert som bosatt 30. juni i valgåret.

Kapittel 4 har regler om valgorganene. Etter valgloven § 4-1 skal det i hver kommune ved kommunestyrevalg være et valgstyre som velges av kommunestyret selv. Valgstyret er et kommunalt folkevalgt organ hjemlet i særlov, jf. kommuneloven § 7-2 bokstav i. Dette innebærer at kommunelovens regler for slike organer kommer til anvendelse.

Valgbarhetsreglene følger av kommuneloven §§ 7-2 og 7-3. Det følger av valgloven § 4-3 at det i hvert fylke ved fylkestingsvalg skal være et fylkesvalgstyre som velges av fylkestinget selv. Det gjelder tilsvarende regler for fylkesvalgstyret som for valgstyret.

Fylkesvalgstyret og valgstyret er blant annet ansvarlig for å behandle listeforslag, sørge for at det blir trykt stemmesedler og foreta valgoppgjør. Gjeldende rett om underskrifter på listeforslag er beskrevet ovenfor under punkt 3.1.

Etter inndelingsloven § 17 første ledd kan Kongen fastsette nærmere regler for å sikre gjennomføringen av vedtak om grenseendringer. Når det blir regnet som nødvendig for å gjennomføre vedtak om deling, kan Kongen også gjøre unntak fra gjeldende regler i lov eller forskrift, jf. § 17 andre ledd bokstav a-e. Myndigheten til å fastsette forskrifter etter inndelingsloven § 17 er delegert til departementet.

I forarbeidene til bestemmelsen vises det blant annet til at det kan være nødvendig å tilpasse regler for manntallsføring og å la innbyggere som skal overføres til en annen kommune, få gi stemme til den nye kommunen, jf. merknadene til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 41 (2000–2001). Denne hjemmelen ble brukt i kommune- og regionreformen til å gjennomføre ekstraordinært kommunestyrevalg i 2017 til kommunestyret i nye Færder kommune. Den ble også benyttet ved gjennomføring av kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019 for kommuner og fylkeskommuner som var omfattet av grenseendringer som trådte i kraft 1. januar 2020.

5.2 Forslag fra arbeidsgruppe

Kommunal- og distriktsdepartementet satte våren 2022 ned en arbeidsgruppe med ansvar for forberedelse av manntall for kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2023. Arbeidsgruppen ledes av Kartverket og består for øvrig av medlemmer fra Valgdirektoratet og Skatteetaten.

Forutsetningen for gruppens arbeid er at manntallsføringen skal gjøres som om delingene allerede var gjennomført. Arbeidsgruppen har identifisert en problemstilling knyttet til manntallsføringen av stemmeberettigede som i folkeregisteret er registrert som bosatt i kommuner som skal deles, men uten kjent bosted. Stemmeberettigede som i folkeregisteret er registrert uten kjent bosted, er registrert i den kommunen der vedkommende sist var bostedsregistrert. Arbeidsgruppen anbefaler ikke at det benyttes historisk adresse til å identifisere ny kommune. Årsaken til at disse personene er registrert med ukjent bosted, er at det er avdekket at de ikke bor på den historiske adressen. En løsning der historisk adresse benyttes til å identifisere ny kommune, vil ifølge arbeidsgruppen innføre økt kompleksitet og økt kostnad uten å tilføre merverdi. Arbeidsgruppen viser til at det ikke er mulig på bakgrunn av opplysningene i folkeregisteret å identifisere hvilke av de nye kommunene – Ålesund kommune eller Haram kommune – disse personene skal manntallsføres i. Arbeidsgruppen viser til at Skatteetaten har laget en løsning der samtlige stemmeberettigede uten kjent bosted vil bli manntallsført i stemmekrets 01 tilhørende Ålesund kommune, og foreslår at denne løsningen legges til grunn for manntallsføringen i kommunen. Arbeidsgruppen har opplyst at det på nåværende tidspunkt er om lag 65 personer med stemmerett som ikke har registrert fast bosted i kommunen, og at Skatteetaten vil gjøre et arbeid tidlig i 2023 med å forsøke å redusere dette antallet. Personene det gjelder vil også selv ved å registrere opplysninger om bostedsadresse i folkeregisteret kunne sørge for å bli manntallsført i riktig kommune.

5.3 Departementets vurdering

Innledning

Som det framgår av Prop. 113 LS (2021–2022) skal tvangssammenslåtte fylker og Ålesund kommune deles med virkning fra 1. januar 2024, og valg til fylkesting og kommunestyre i 2023 skal gjennomføres som om delingen allerede er gjennomført. Departementet foreslår å fastsette to egne forskrifter som slår fast dette for henholdsvis fylkestingsvalg og kommunestyrevalg med hjemmel i inndelingsloven § 17.

Bestemmelsene i valgloven og valgforskriften om gjennomføringen av valg bør ved gjennomføringen av valget i 2023 gjelde som om delingene av kommunen og fylkene er gjennomført. Departementet foreslår en generell bestemmelse i forskriftene som presiserer at bestemmelsene for gjennomføringen av valget i 2023 gjelder de nye kommunene og de nye fylkene, ikke de tidligere enhetene.

Valgstyre og fylkesvalgstyre

En følge av at valget skal gjennomføres som om delingene har skjedd, er at de eksisterende fylkestingene i fylker som skal deles, må velge et fylkesvalgstyre for hvert av de nye fylkene. Kommunestyret i Ålesund kommune må tilsvarende velge et valgstyre for hver av de nye kommunene. Departementet kan ikke se at det er tungtveiende grunner for å fravike reglene om at det skal være et valgstyre for hver kommune og et fylkesvalgstyre for hvert fylke ved fylkestingsvalg. På bakgrunn av valgstyrenes ansvar og oppgaver ved valgene, mener departementet at det er riktig at fylkestinget og kommunestyret oppnevner et valgstyre for hver av de nye kommunene og et fylkesvalgstyre for hver av de nye fylkene.

Valgstyret og fylkesvalgstyret er folkevalgte organer hjemlet i særlov, jf. kommuneloven § 7-2 bokstav i. Dette innebærer at kommunelovens regler for slike organer kommer til anvendelse. Valgbarhetsreglene følger av kommuneloven §§ 7-2 og 7-3. En annen konsekvens av at valgene skal gjennomføres som om delingen har skjedd, er dermed at valgbarhetsreglene også må anvendes som om delingene er gjennomført. Departementet foreslår at dette slås fast i forskriftene.

Manntallsføring av stemmeberettigede uten fast bosted

Arbeidsgruppen som har som mandat å tilrettelegge for utarbeidelse av manntall til kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2023, har identifisert en problemstilling knyttet til manntallsføring av stemmeberettigede registrert i folkeregisteret uten fast bosted. Arbeidsgruppen anbefaler at personene det gjelder manntallsføres i stemmekretsen med lavest nummerering, dvs. stemmekrets 01, som ligger geografisk i nye Ålesund kommune.

Departementet ser positivt på at Skatteetaten vil gjøre et arbeid med å forsøke å redusere antall stemmeberettigede som er registrert i folkeregisteret uten fast bosted, gjennom å kontakte disse personene og oppfordre til at de registrerer korrekt bosted. Videre legger departementet til grunn at det etter dette arbeidet er utført, fremdeles vil kunne være stemmeberettigede registrert uten fast bosted. Det er behov for å avklare om disse skal manntallsføres i nye Ålesund kommune eller i nye Haram kommune. Departementet slutter seg til arbeidsgruppens vurdering om at de stemmeberettigede det gjelder, manntallsføres i Ålesund kommune. Selv om departementet ikke mener at dette er en ideell løsning, så er det

nødvendig å avklare hvilken av de to kommunene disse velgerne skal tilhøre. Departementet mener at det er mest naturlig at de manntallsføres i den største av de to nye kommunene. Bestemmelsen vil gjelde et lavt antall stemmeberettigede hvor man ikke har opplysninger som gjør at de kan manntallsføres etter de alminnelige reglene for manntallsføring. Videre har departementet lagt vekt på at personene det gjelder selv kan sørge for å endre eller registrere korrekte opplysninger om bosted i folkeregisteret.

Underskrifter på listeforslag

Etter valgloven § 6-1 kan samme parti eller gruppe stille én liste i hvert valgdistrikt. Valgdistriktene ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2023 vil være de nye fylkene og de nye kommunene som trer i kraft etter delingen. Partiene og gruppe kan dermed stille en liste i hver av de nye fylkene og kommunene.

For partier registrert i Partiregisteret som ved forrige stortingsvalg (i 2021) fikk en oppslutning på minst 500 stemmer i ett valgdistrikt eller minst 5 000 stemmer i hele landet, er det tilstrekkelig at listeforslaget ved fylkestingsvalget i 2023 er underskrevet av minst to styremedlemmer i lokalavdelingen med ansvar for valgdistriktet listen gjelder, jf. valgloven § 6-3 første ledd. Det samme gjelder for partier som er blitt registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg. Underskriverne må ha stemmerett i valgdistriktet. Det vil si at partier som mottok over 500 stemmer i et av de 19 valgdistriktene ved stortingsvalget i 2021, kan stille liste etter § 6-3 første ledd i de nye fylkene.

Øvrige forslagsstilleres listeforslag må ved fylkestingsvalg være underskrevet av 500 personer med stemmerett i valgdistriktet, jf. § 6-3 andre ledd bokstav a. Forslagsstillerne kan dermed bare samle inn underskrifter i de nye fylkene.

Øvrige forslagsstilleres listeforslag til kommunestyrevalg skal være underskrevet av et antall personer med stemmerett i kommunen som tilsvarer to prosent av antall stemmeberettigede innbyggere ved siste kommunestyrevalg, jf. valgloven § 6-3 andre ledd bokstav b. Forslagsstillerne ved kommunestyrevalget bare samle inn underskrifter i de nye kommunene.

Departementet mener bestemmelsen må forstås slik at det er antall stemmeberettigede i det geografiske området som vil utgjøre den nye kommunen som er utgangspunktet. Departementet viser også til at en forståelse der det samlede antall stemmeberettigede i Ålesund kommune slik den var ved valget i 2019, vil være et urimelig høyt krav for forslagsstillere i den nye kommunen Haram. Det innebærer at listeforslag til valg til kommunestyret i nye Haram kommune skal være underskrevet av et antall personer med stemmerett i den nye kommunen som tilsvarer to prosent av antall stemmeberettigede innbyggere i tidligere Haram kommune ved kommunestyrevalget i Ålesund kommune i 2019. Tilsvarende vil det for nye Ålesund kommune, være antall personer med stemmerett i det som tilsvarer nye Ålesund kommune, ved valget i 2019 som er utgangspunktet. Underskrift fra 300 personer er i alle tilfeller tilstrekkelig.

Departementet foreslår at dette presiseres i forskriften.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår å forskriftsfeste en adgang til å benytte elektronisk underskrift på listeforslag gjennom en løsning Valgdirektoratet stiller til rådighet. Forslaget innebærer en forenkling for partier og uregistrerte grupper som må samle inn underskrifter for å stille liste ved lokalvalget i 2023, slik at disse ikke behøver å oppsøke velgere og samle inn underskrifter på papir. Forslaget innebærer ikke endringer i fylkesvalgstyrenes behandling av listeforslagene. Kostnadene til en ny oppdatert digital løsning som ble tatt i bruk ved stortingsvalget i 2021, er anslått av Valgdirektoratet til å bli om lag 1 millioner kroner. Kostnadene kan dekkes innenfor direktoratets gjeldende økonomiske bevilgning. Også kostnadene knyttet til endring av stemmesedlene med kandidatnavn ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg kan dekkes innenfor direktoratets gjeldende bevilgning. De foreslåtte endringene på stemmesedlene vil ikke medføre økte trykkekostnader eller andre konsekvenser for kommuner eller fylkeskommuner.

Gjennomføringen av valg til fylkesting i fylker som skal deles og Ålesund kommune vil få administrative konsekvenser ved at valgene skal gjennomføres som om delingene allerede har skjedd. Valgdirektoratet vil sørge for god opplæring til fylkeskommuner og kommuner som skal deles innenfor gjeldende budsjetttrammer.

7. Forslag til endringer i valgforskriften

I forskrift 2. januar 2003 nr. 5 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgforskriften) gjøres følgende endringer

§ 13 skal lyde:

§ 13 *Adgang til elektronisk underskrift på listeforslag. Taushetsplikt.*

(1) Underskriftene på listeforslag etter valgloven § 6-3 kan være elektroniske. Systemet for elektronisk underskrift som Valgdirektoratet stiller til rådighet, skal da benyttes.

(2) Opplysning om hvem som har underskrevet på et listeforslag etter valgloven § 6-3 (2) er underlagt taushetsplikt og skal ikke gis ut, se valgloven § 15-4 (1) og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. Opplysning om hvem som er tillitsvalgte for listeforslaget er offentlig.

§ 19c niende ledd skal lyde:

(9) Kommuner som skal velge mer enn 67 representanter til kommunestyret, skal ved kommunestyrevalget benytte stemmeseddelen med to falser med felt til bruk for oppføring av kandidater fra andre lister på utsiden (mønstersiden).

Stemmeseddel med én fals ved kommunestyrevalg skal se slik ut:

Innside

Personstemme (sett kryss i rute foran kandidat)

1. Arial Regular 12 pt, Arial Regular 7 pt
2. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
3. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
4. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
5. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
6. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
7. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
8. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
9. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
10. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
11. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
12. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
13. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
14. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
15. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
16. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
17. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
18. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
19. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
20. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
21. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
22. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
23. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
24. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
25. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
26. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
27. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
28. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
29. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
30. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
31. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info

00000000000000000000 01 99999999

• SE VEILEDNING PÅ BAKSIDEN

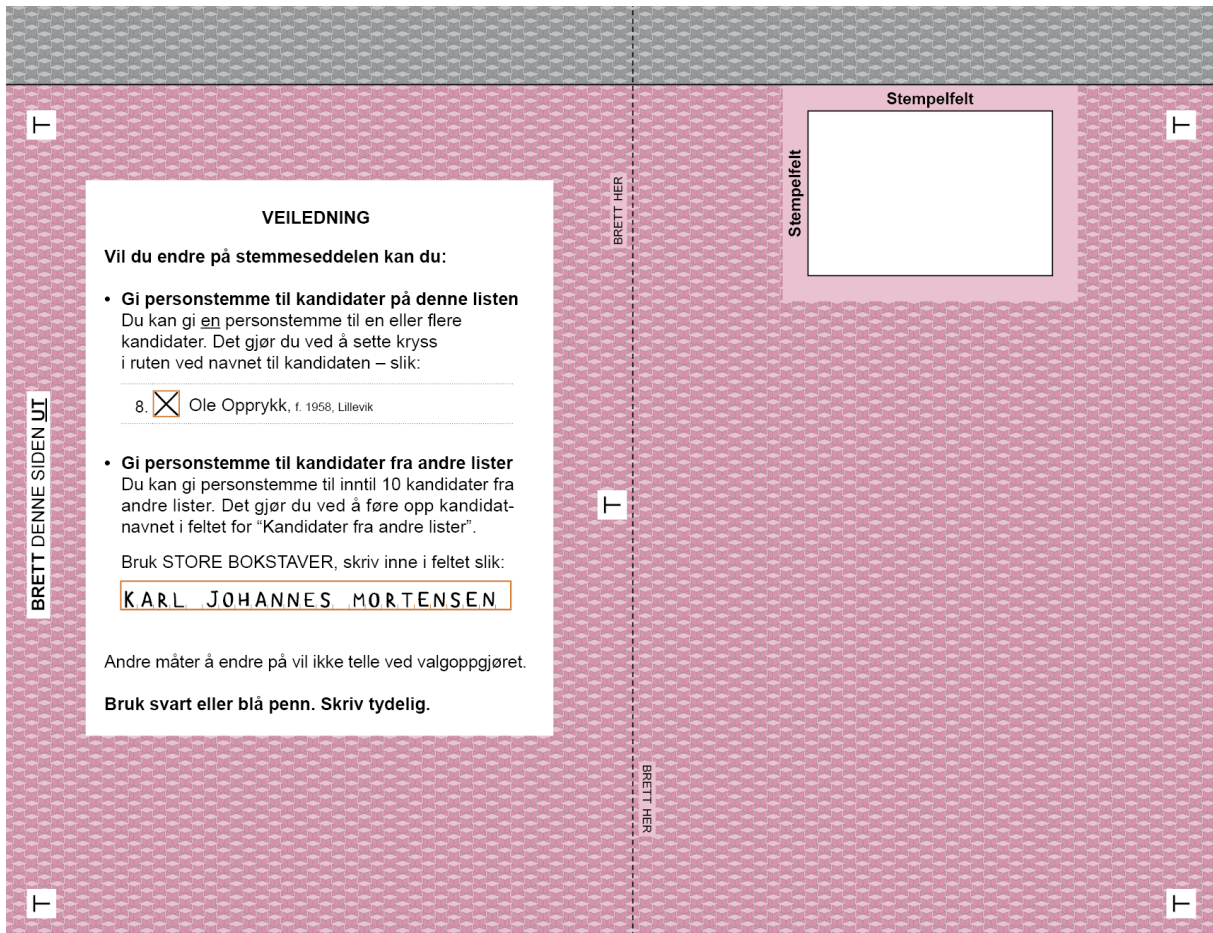
32. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
33. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
34. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
35. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
36. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
37. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
38. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
39. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
40. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
41. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
42. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
43. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
44. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
45. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
46. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
47. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
48. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info
49. Fornavnxxxx Etternavnxxxxxxxxxxxxxxxx, f. YYYY, ev. øvrig info

Kandidater fra andre lister – inntil 10 (skriv med STORE bokstaver)

FORNAVN	ETTERNAVN	Parti

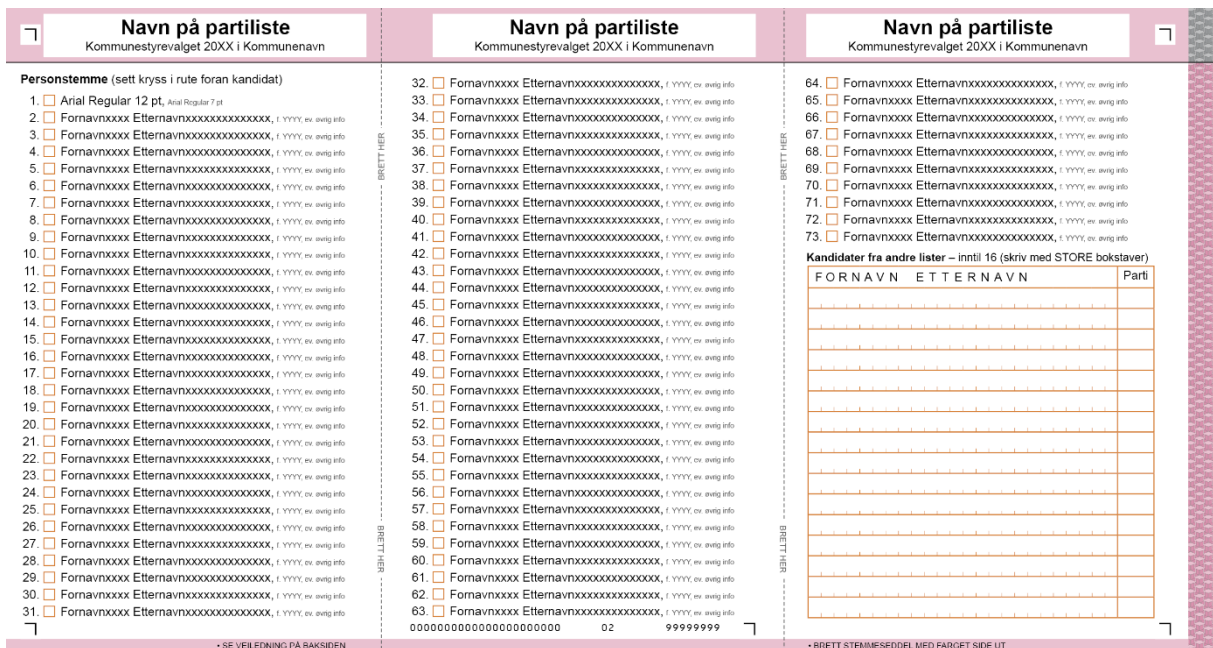
• BRETT STEMMESEDEL MED FARGET SIDE UT

Utside (mønsterside)

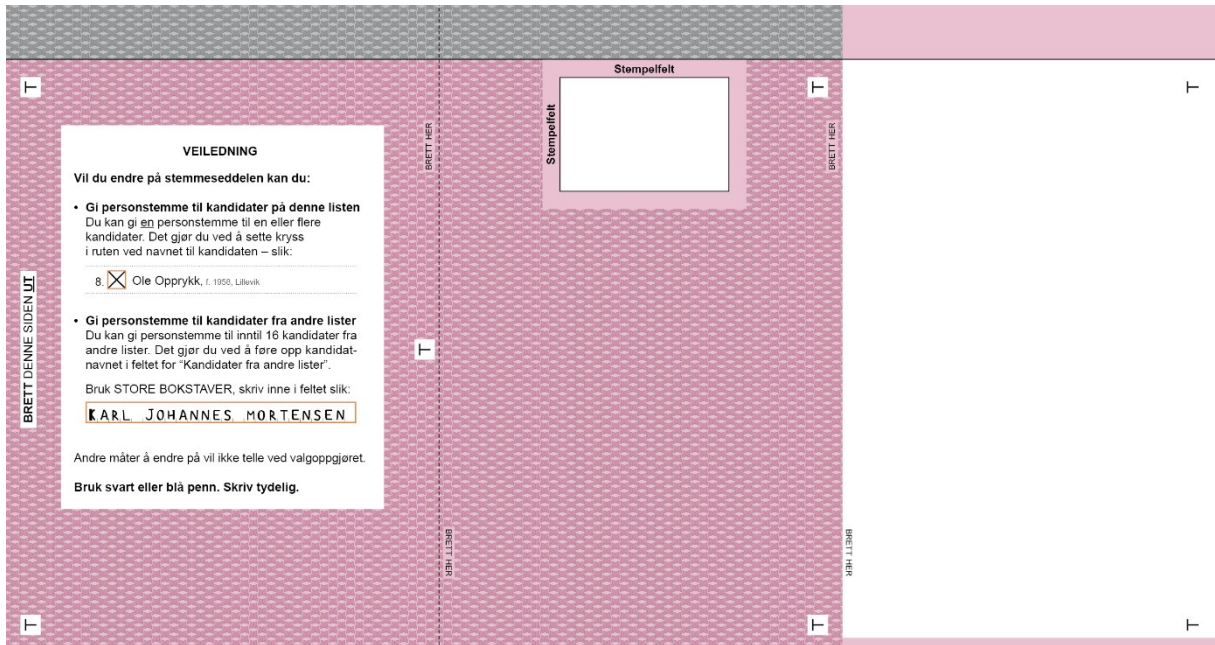

Stemmeseddel med to falser ved kommunestyrevalg skal se slik ut:

Inside

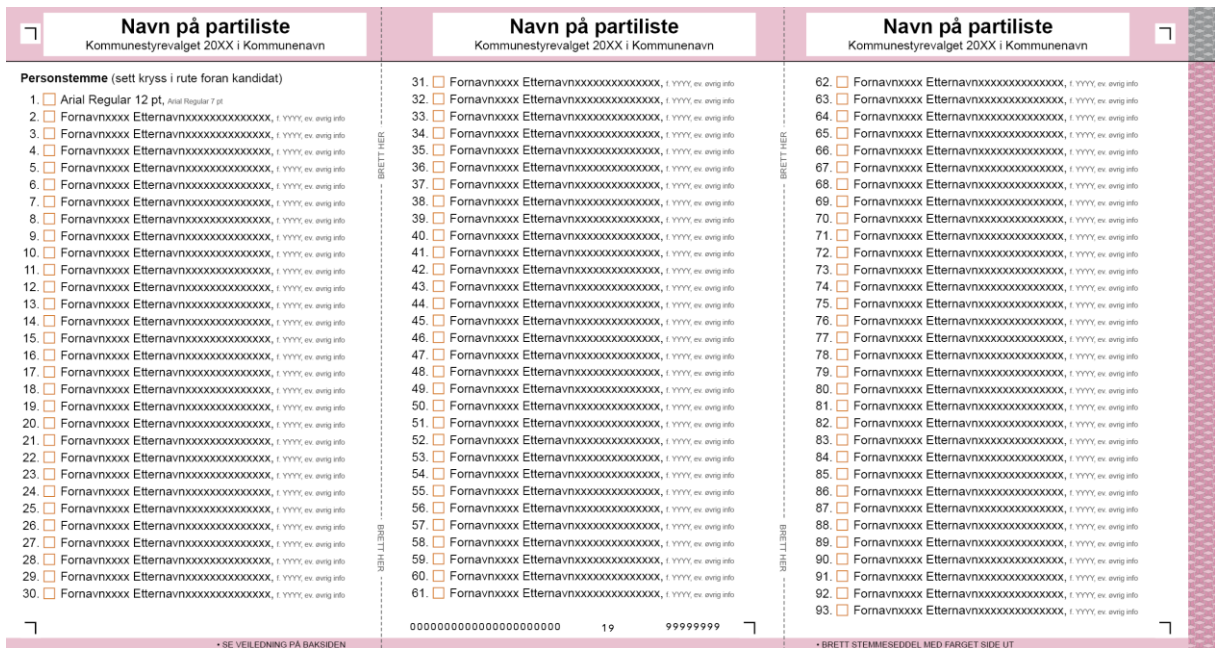

Utside (mønsterside)

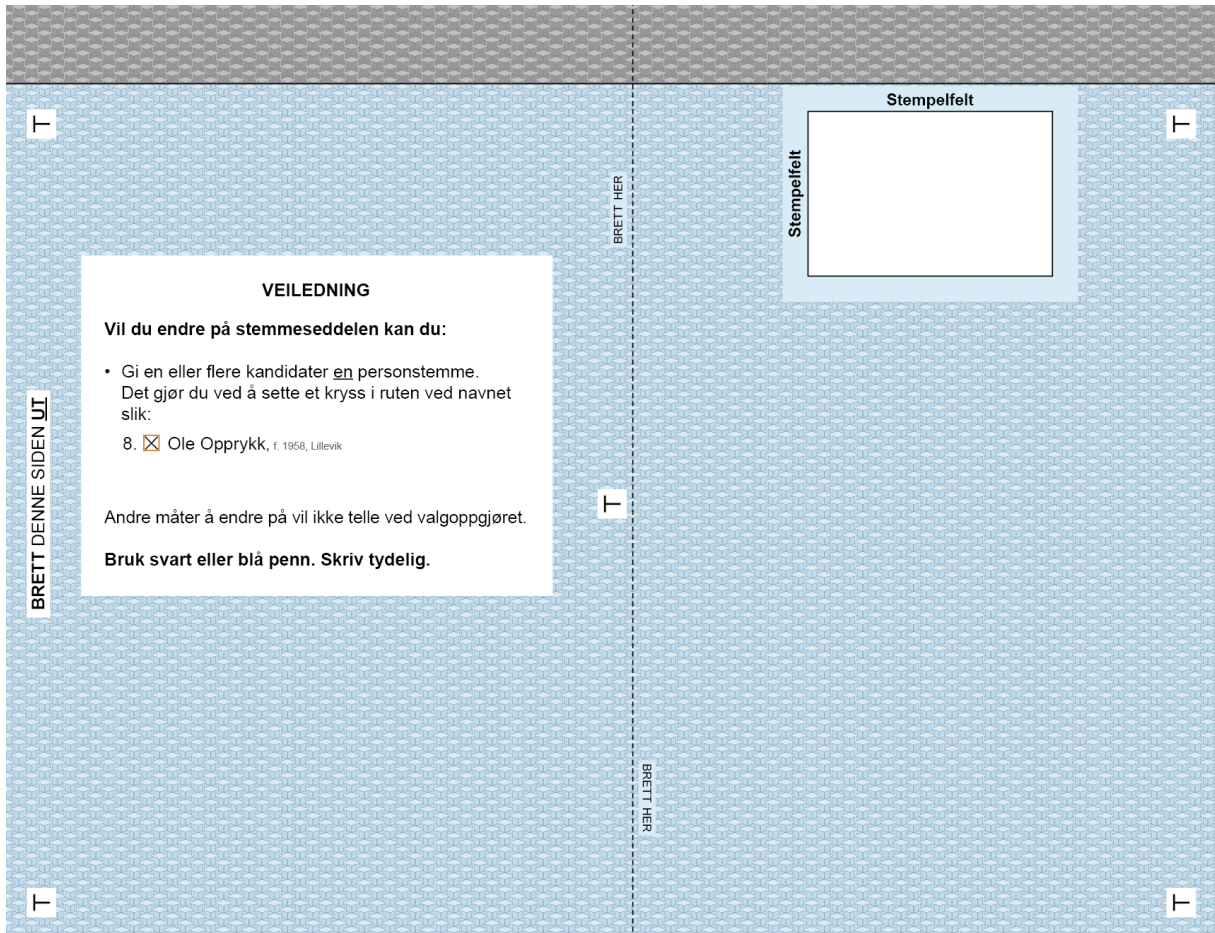

Stemmeseddel med to falsler med felt til bruk for oppføring av kandidater fra andre lister på utsiden (mønstersiden) skal se slik ut:

Innside

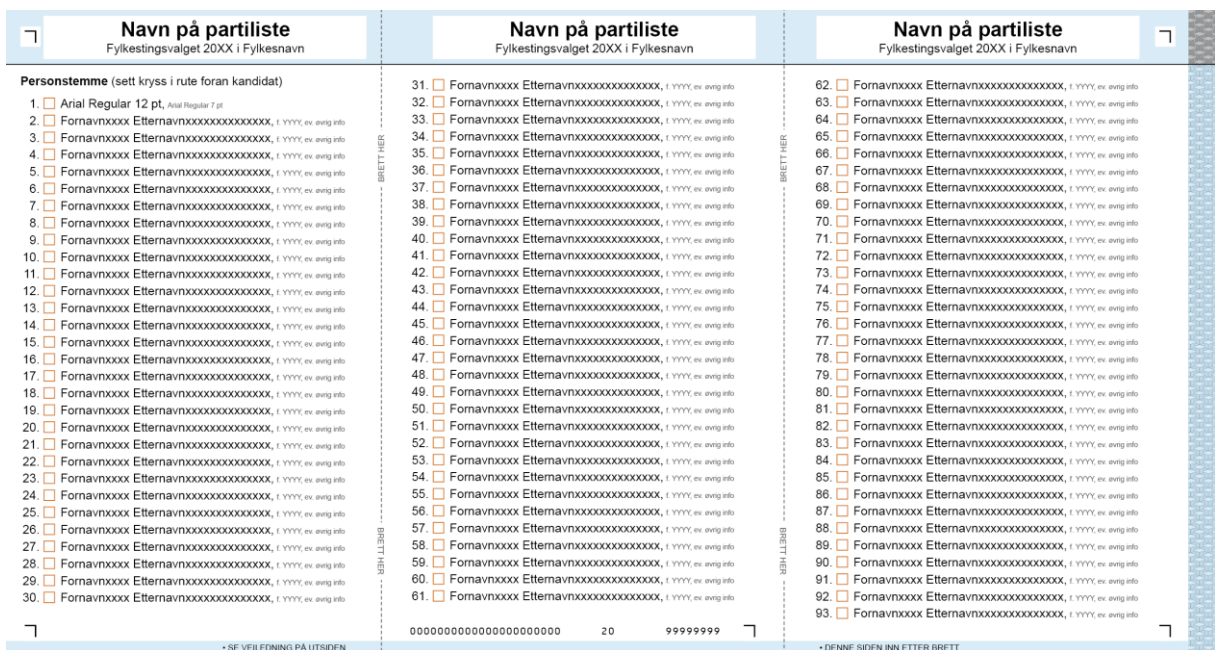

Utside (mønsterside)

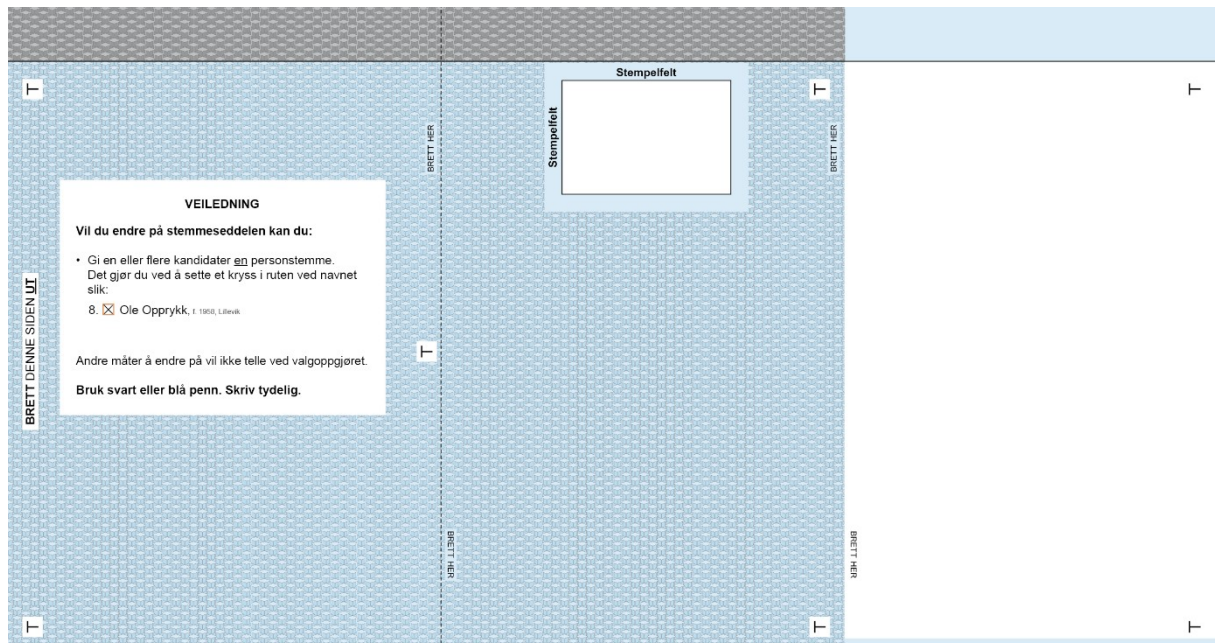

Stemmeseddel med to falsar ved fylkestingsvalg skal se slik ut:

Innside

Utside (mønsterside)

8. Forslag til forskrift om valg til fylkesting i 2023 i fylker som skal deles

Forslag til forskrift om valg til fylkesting i 2023 i fylker som skal deles

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet **dd.mnd.2022** med hjemmel i lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) § 17, jf. delegeringsvedtak 30. august 2019 nr. 1096

§ 1 Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder ved valg av representanter til fylkestinget i 2023 i fylker som skal deles med virkning fra 1. januar 2024.

§ 2 Formål

Formålet med forskriften er å legge til rette for at innbyggerne i fylker som er omfattet av grenseendringer som trer i kraft fra 1. januar 2024, skal kunne velge sine representanter til fylkestinget i 2023 som om grenseendringene er gjennomført.

§ 3 Forholdet til valgloven og valgforskriften

Ved gjennomføringen av valg til fylkesting i 2023 gjelder valgloven og valgforskriften med de unntak og presiseringer som følger av denne forskriften. Bestemmelsene i valgloven og valgforskriften gjelder som om grenseendringene er gjennomført.

§ 4 Fylkesvalgstyret

Fylkestinget velger selv fylkesvalgstyret i hvert av de nye fylkene som om grenseendringene er gjennomført. Valgbarhetsreglene i kommuneloven gjelder som om grenseendringene er gjennomført.

§ 5 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft straks og opphører 31. desember 2023.

9. Forslag til forskrift om valg til kommunestyret i 2023 i kommuner som skal deles

Forslag til forskrift om valg til kommunestyret i 2023 i kommuner som skal deles

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet **dd.mnd.2022** med hjemmel i lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) § 17, jf. delegeringsvedtak 30. august 2019 nr. 1096

§ 1 *Forskriftens virkeområde*

Forskriften gjelder ved valg av representanter til kommunestyret i kommuner som skal deles med virkning fra 1. januar 2024

§ 2 *Formål*

Formålet med forskriften er å legge til rette for at innbyggerne skal kunne velge sine representanter til kommunestyret i Ålesund kommune og Haram kommune i 2023 som om grenseendringene er gjennomført.

§ 3 *Forholdet til valgloven og valgforskriften*

Ved gjennomføringen av valg til kommunestyret gjelder valgloven og valgforskriften med de unntak og presiseringer som følger av denne forskriften. Bestemmelsene i valgloven og valgforskriften gjelder som om grenseendringene er gjennomført.

§ 4 *Manntallsføring av stemmeberettigede uten kjent bostedsadresse*

Stemmeberettigede som er registrert uten kjent bostedsadresse i Ålesund kommune, skal manntallsføres i nye Ålesund kommune.

§ 5 *Valgstyret*

Kommunestyret velger selv valgstyret i de nye kommunene som om grenseendringene er gjennomført. Valgbarhetsreglene i kommuneloven gjelder som om grenseendringene er gjennomført.

§ 6 *Underskrifter på listeforslaget*

Listeforslag etter valgloven § 6-3 andre ledd bokstav b ved valg til kommunestyret i Haram kommune i 2023 skal være underskrevet av et antall personer med stemmerett i den nye kommunen som tilsvarer to prosent av antall stemmeberettigede innbyggere i Haram kommune ved kommunestyrevalget i 2019.

Listeforslag etter valgloven § 6-3 andre ledd bokstav b ved valg til kommunestyret i Ålesund kommune i 2023 skal være underskrevet av et antall personer med stemmerett i den nye kommunen som tilsvarer to prosent av antall stemmeberettigede innbyggere i Ålesund kommune ved kommunestyrevalget i 2019.

Underskrift fra 300 personer er i alle tilfeller tilstrekkelig.

§ 7 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks og opphører 31. desember 2023.